

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 1

Februar 2012

Årgang 47

“Kaktus og andre sukkulenter” udkommer fra 2011 kun 3 gange årligt i februar, juni og oktober måned, som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Ellen Christensen, Løvsangervej 9, DK-5700 Svendborg, tlf. 6220 7640

E-mail: emke@christensen.mail.dk

Tryk : Princo Holbæk-Hedehusene-Køge a/s

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent DKK 275,- vedr. indbetaling, se nederst på denne side. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Terminer for indlevering af annoncer:

Termine für Anzeigen:

Terms for advertising:

1. januar, 1. maj, 1. september.

Annoncepris: 1/8 side DKK 100,- 1/4 side DKK 200 - Preise für Anzeigen: 1/8 seite

DKK 100,- 1/4 seite DKK 200. - Price for ans: 1/8 page DKK 100,- 1/4 page DKK 200,-

SIDEN SIDST

I skrivende stund er årets korteste dag passeret, og lyset kommer tilbage. Knopperne er såmænd allerede begyndt at titte frem til trods for manglende lys og lave temperaturer. Nu kan det blive interessant at se, hvilke vejrmæssige uhyrligheder der vil optræde resten af vinteren. Der er et gammelt ord-sprog, der siger, at "en varm vinter giver en fuld kirkegård". Så selv om "Den grønne vinter" fortsætter, må man da håbe, at det ikke giver en fuld kompostbunke.

Det kan jo ikke benægtes, at vintersløvheden har indfundet sig. Når man har et heltidsjob, har man stort set kun mulighed for at se sine planter i dagslys i week-end'en, og selv om man har lyst til at begynde at plante om, er der trods alt for koldt derude, når der ikke lige er sol på.

Men der er jo trods alt kun uger til forårsjævndøgn. Når disse linier læses, er det hele gået i vækst igen. Så kan man begynde at afprøve nye vækstmedier, nye skadedyrsgifte etc. For ikke at tale om diverse omro-keringer i drivhus og vindueskarm i håb om at skaffe mere plads.

Og så kommer sommeren og tilmeldingsfristen til årsmødet. OG HUSK: til næste årsmøde er der valg til formandsposten i NKS. Den siddende formand genopstiller altså ikke.

Hanna E. Hansen

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.nordiskkaktusselskab.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Hanna E. Hansen, Limfjordsvej 1, 2720 Vanløse. Tlf. 3834 6131

Email: hanna.e.hansen@gmail.com

Sekretær: Michael Nielsen, Løvsangervej 9, 5700 Svendborg. Tlf. 6220 7640.

Email: emke@christensen.mail.dk

Kasserer: Christian Lorentsen, Ærtevej 12, 8700 Horsens Tlf. 7564 4768

Email: crl@stofanet.dk

Øvrige funktioner:

Webmaster:

Finn Larsen

E-mail: salbyvej17@tdcadsl.dk

Indbetaling af kontingent:

Danske medlemmer:

Regnr. 1551 Kontonr. 6578713

Udenlandske medlemmer:

Swift: DABADKKK

IBAN: DK4930000006578713

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Forsiden:

Sclerocactus wrightiae HK1336 Wayne Co.,UT.

Billedet er taget i maj 2011, 12 dage senere stod den i fuld blomst.

Foto: Elisabeth Richter

Cacti, Agaves and Yuccas of California and Nevada

Det er titlen på en rigtig fin lille bog skrevet af Stephen Ingram i 2008. Jeg faldt over den først på vores tur til det sydvestlige USA i 2010 og havde stor gavn af beskrivelser, fotos og lokalitets - kort på resten af turen.

Kirsten og jeg tog sammen med vores gode venner, Kirsten og Søren, på en 3 - ugers ferie til USA, og den overordnede plan var, at vi ville starte i San Francisco, leje en bil og køre ned ad kystvejen Highway 1 langs Stillehavet over nogle dage. Derefter indover land ved Los Angeles og videre mod Nevada, Arizona, Colorado, New Mexico og tilbage via Utah, Nevada og Californien til San Francisco igen.

Den egentlige plan var selvfølgelig, at jeg lurede på at få ledt resten af selskabet gennem nogle lokaliteter, hvor der var mulighed for at se/finde nogle af de sjældenheder, vi læser om i bøgerne, i deres egne omgivelser. Når man rejser med venner og familie kan det selvfølgelig ikke lade sig gøre at kravle rundt på hænder og knæ i timevis for at opspore småtterier som *Navajoa* og *Micropuntia*, så strategien var at stoppe en gang imellem, når jeg så et landskab, der så lovende ud og holde en strække - ben pause undervejs og bruge tiden til at scanne omgivelserne for interessant botanik, mens resten af selskabet nød udsigten. Desuden lå ruten igennem mange national - parker, hvor der både er udsigt, seværdigheder i form af indianer - bebyggelser fra fjerne tider og masser af kaktus, *agaver* og *yuccaer*.

På vejen ad Highway 1 langs Stillehavet skulle der være muligheder for *Ferocactus viridescens*, men den så vi nu ikke. Derimod var der masser af *Yucca whipplei* og *Cylindropuntia* af forskellige slags.

Desuden var der en koloni af søelefanter på stranden.

Agaver på skrænt

Opuntia echinocarpa (Silver Cholla)

Søelefant

Kirsten og *Ferocactus cylindraceus*

Echinocactus polycephalus

Joshua Tree = *Yucca brevifolia*

Echinocereus triglochidiatus

Ferocactus cylindraceus

Kirsten i en skov af *Opuntia bigelovii*
(Teddy Bear Cholla)

Blomstrende *Ferocactus viridescens*

Blomstrende *Ferocactus wislizenii*

Carnegiea gigantea

Første stop inde i landet var Palm Springs, hvor mange Hollywoodskuespillere har deres vinterhjem på grund af det behagelige klima. På bjergskrænterne bag byen fandt Kirsten og jeg den første *Ferocactus cylindraceus* (tidl. *acanthodes*). En flot plante med rigtig lange torne, som gjorde det svært at liste frø op af tornedybet.

Efter Palm Springs kørte vi igennem Joshua Tree National Monument opkaldt efter den træagtige *Yucca brevifolia*, som de religiøse nybyggere døbte Joshua Tree fordi den så ud til at løfte sine grene tilbedende mod himlen.

Her så jeg ud af øjenkrogen en fantastisk *Ferocactus cylindraceus* oppe på en bjergside. Bremserne blev hugget i og far her afsted, så man ikke kunne se rumpen for fodsåler, opover klippeknoldene for at få et nærbillede.

Her begyndte der også at dukke *Echinocactus polycephalus* op. Når man tænker på de små sarte eksemplarer, vi går og pylrer om og poder, for at forlænge døds kampen et stykke tid, er det fantastisk at se dem som store, robuste planter i deres eget klima.

I parken er der et område med *Cylindropuntia bigelovii* (også kaldet jumping cholla, for leddene springer over på forbipasserende og stikker som bare h....). *Echinocereus triglochidiatus* var der masser af i store tætte tuer, typisk spiret under en busk eller i læ af en klippeblok.

Videre på ruten passerede vi Tonopah, Nye County for at se om *Sclerocactus nyensis* skulle stå ved vejkanthen og bede om at få taget et billede. Det gjorde den desværre ikke, så vi fortsatte til Arizona, hvor vi besøgte Desert Botanical Garden i byen Phoenix. Det var en meget flot samling, især nød vi deres blomstrende *Ferocactus*, da det var småt med blomster i øvrigt på grund af årstiden (sept./okt.).

I Arizona så vi selvfølgelig også national - kaktussen *Carnegiea gigantea*, der virkelig sætter sit præg på landskabet.

Efter Arizona satte vi kursen mod "The Four Corners Area", hvor staterne Arizona, New

Echinocereus engelmannii

Sclerocactus johnsonii

Mexico, Colorado og Utah støder sammen. Her ligger Mesa Verde Nationalpark med gamle indianerhuler indhugget i klippevæggene og her

hvor der i et landskab af Joshua Trees groede *Ferocactus cylindraceus* og nogle fantastiske *Echinocereus engelmannii* samt perlen *Sclerocactus (Echinomastus) johnsonii*.

Artiklens forfatter, samt dennes frue ved store flotte grupper af *Echinocactus polycephalus*

skulle *Sclerocactus mesa-verdae* også gro. Den gror dog ikke over det hele, kan jeg godt afsløre her i denne lukkede forsamling. Vi fandt den i hvert fald ikke. På vej tilbage gennem Utah fandt jeg ved et tilfælde en fin lokalitet i nærheden af St. George,

På vej hjem til San Fransisco passerede vi Death Valley, hvor der i Inyo - bjergene gror nogle flotte *Echinocactus polycephalus*. Her skulle der også være *Sclerocactus polyancistrus*, men de gemte sig, mens vi var der.

Alt i alt en fin tur med mange kaktusoplevelser, selvom en del tid blev brugt på almindeligt turisteri (og det var også dejligt).

Tekst og foto: Kristen Barfod

EN "LEVENDE" BLOMST

Her er lige et par billeder fra havestuen.

Der er en lille historie med. Vi har 5 børnebørn (4 - 8 år), som er blevet smittet lidt af deres morfar, med hensyn til glæden over sukkulenterne. De har hver udvalgt deres egen kaktus, og hver gang de er på besøg, skal de lige ud at kigge i drivhuset. De vil gerne hjælpe med at passe dem, især med at pille visne blomster af.

december. Den lille aflægger havde 1 blomst i sommer.

Med venlig hilsen

Bent Olesen
Herning

Tekst og foto: Bent Olesen

En dag kom en af dem løbende ind og fortalte, at der var en blomst, der var meget levende. Han kunne se mange små levende orme i kanten af blomsten. Da han skulle vise den til mig, opdagede jeg, at med næsen tæt på, fik ind og udåndingsluften de små hår i kanten af blomsten sat i bevægelse.

Jeg har ikke det rigtige navn (*Caralluma*). Den har 4 kantet stængel og er 75 cm lang. Den havde 2 blomster i sommer og 1 her i

SEMPERVIVUM TECTORUM

Billede 1

På andet billede gror samme art i et almindeligt bed, med grusblandet lerjord og et enkelt lag granitskærver.

Billede nr. 3 viser et sommerfoto af en charmerende, gammel klon, som hedder *Sempervivum tectorum* v. *tec* "Triste", som Niels Pagsberg for år tilbage forsynede mig med. Den er fuld hårdfør i stenbed, breder sig kun langsomt, hvis overhovedet, alt imens den skifter farve sæsonen igennem.

På billede nr. 4 står den dejlige *Sempervivum tectorum* v. *tec* "Schottii", som stammer fra de sydlige alper. Hvad angår trivsel og tilvækst taler billedet fra Københavns botaniske have for sig selv - den står vel at mærke i stenbed.

Hvis man holder af husløg og gerne vil have nogle forskelligt udseende planter i sin have, så kunne man i realiteten nøjes med *tectorum*-varianter, for de er stort set alle sunde og fertile planter, som trives i det danske klima.

Da den er kendt af alle, så springer vi den almindelige *Sempervivum tectorum* over og går direkte til den blålige *Sempervivum tectorum* v. *tec* "Atropurpureum", som er en gammel og stabil variant, der kan plantes ud direkte på veldrænet jord og i stenbedet. Her i haven har den klaret sig selv på sidstnævnte sted siden 1998, jeg skal blot sørge for at den ikke overvokses af andre planter. På første billede ses de blå rosetter og en blomsterstand under afvikling samt vedbendtorskemund under udvikling !

Billede 2

Til sidst; visse kendetegn peger utvetydigt i retning af *Sempervivum tectorum*. Stor roset, tydelige, hvidlige randhår på ellers blanke, ubehårede blade, kraftig og stiv blomsterstand med op til 100 blomster, med beige eller svagt lyserøde kronblade.

Fortsættelse følger i næste nummer.

Tekst og fotos:

Susan S. Sørensen.

Homo semperludens XXVII

I mere end 30 år lavede og administrerede jeg foreningens frølister. Det gav fine kontakter til medlemmerne og mine leverandører i udlandet. Alt får en ende af den ene eller anden grund. En vægtig grund til at stoppe var, at de mennesker i Sydamerika og Sydafrika, jeg kendte og byttede med, ganske enkelt blev ældre eller ganske enkelt døde.

Det undrede mig gennem årene at se, hvad der var populære planter og navnlig, hvad der ikke var det! *Mila* var absolut den sikreste taber. Jeg undrede mig og gør det stadig. En nem og køn familie. Den er blevet meget overskuelig på det seneste, mener jeg. Der er kun en art, nemlig *Mila caespitosa*. De andre er blot varianter. Jeg prøvede at sælge frøene ved at beskrive *Mila* som Sydamerikas svar på *Echinocereus* med en blomst som en *Rebutia*. Det viser billedet også! *Mila* er mere

Mila caespitosa Foto: Erik Hansen

Mila fortalezensis Foto: Erik Hansen

Oroya peruviana Foto: Christian Lorentsen

stuevenlig end *Echinocereus*, idet den ikke kræver nær så kølrig overvintring som sine nordamerikanske konkurrenter! (*Echinocereus* solgte altid godt!!) Med andre ord er den velegnet i vinduet. Et måske ekstra plus giver plantens vækstform. Den starter som en meget lille søjle, udvikler så med tiden adskillige sideskud, senere får planten så lidt problemer med at vokse opad og bliver mere eller mindre til en hængelplante. Altså først i livet en almindelig potte dernæst en hængepotte. Har du ikke de store problemer med kaktus, så vil *Mila* heller ikke give dig det. En veldrænet jord - blanding, lys og vanding i vækstsæsonen og enkelt gang gødning i ny og næ er alt, hvad den forlanger.

En anden absolut taber på frølisten var *Oroya*. I skrivende stund er der vel tre arter. En af de kønneste er *Oroya peruviana*. Kulturen er som hos *Mila* ganske enkel. Måske kunne man sige,

at hvis du ikke har problemer med *Lobivia*, så vil du også få held med *Oroya*. Den kan imidlertid efter min erfaring godt lide lys. Frøplanter kan få en tendens til at blive lidt søjleformet, hvis de ikke får lys nok. Det kan afhjælpes ved at give dem et sommerophold udendørs. Det gør måske væksten lidt langsommere, men til gengæld er det godt for figuren. Med andre ord: den bliver kugleformet. Når den ikke ses så tit i samlinger hænger det sammen med et noget beskedent udseende de første år. (Mats Winberg SuccSeed har tit frø af de her to nævnte planter).

Matucana haynei klarede sig noget bedre på frølisten. Også den er nem i kultur. Brug din sædvanlige jordblanding og pas den som gennemsnittet af alle andre kaktus er alt, hvad den forlanger. Som *Oroya* vokser den i højland, hvad der betyder, at den har en forkærlighed for lys og køliger nætter end dage.

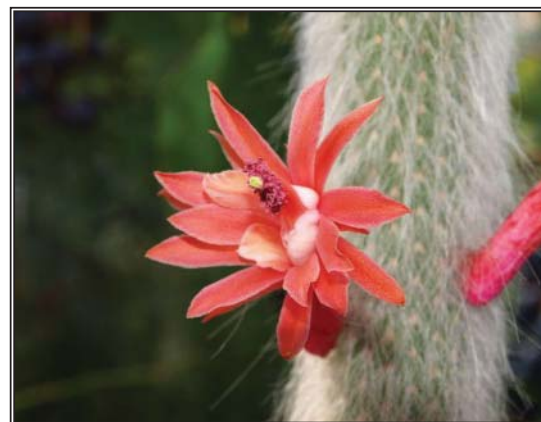
Blomsten er noget for sig selv. Især i Peru findes der mange kaktus med zygomorfe (= "skæve") blomster. Ikke så mærkeligt fordi planterne ofte bestøves af kolibrier. Næbet

***Matucana haynei* Foto: Christian Lorentsen**

***Hildewinteria aureispina* Foto:Erik Hansen**

***Hildewinteria colademonosis* Foto: Bjørn Andresen**

passer til blomsten, som fødder passer til strømper! Uden blomst er det en smuk plante takket være sin imponerende torne-dragt, der ikke bliver dårligere med alderen.

Når vi nu er ved de skæve blomster, så kommer vi ikke udenom *Hildewinteria*. Pladsmangel kender vi alle til. En hængepotte eller to kan afhjælpe dette. *Hildewinteria aureispina* har været i samlinger i snart mange år. Den er fundet af F. Ritter og opkaldt efter hans søster Fru Winter, der i mange år solgte Ritters frøindsamlinger fra Frankfurt. Den startede sit liv i fangenskab som *Winterocereus*, blev så til *Hildewinteria* og nu kan den ses som *Borzicactus* og /eller *Cleistocactus*! Sådan kan det gå. I handelen går den oftest som *Hildewinteria*. Er navnene udviklede, så er kulturen det heldigvis ikke. For at gøre en lang historie kort, så stiller den ingen særlige krav. Altså almindelig kak-

tuskultur. Men den kan ikke lide at vokse som en søjle. Køber du den som plante, er denne bemærkning overflødig. Sår du den selv - nem fra frø - så husk, at før eller senere så begynder

den at ligne det skæve tårn i Pisa! - og det skal den også. Her kommer hængepotten så til sin ret. *Hildewinteria aureispina* stikker behersket. Det gør den sidst fundne *Hildewinteria colademononis* ikke. Søjlernes svar på *Mammillaria plumosa*. Den er blød (mjuk) som en barnekind! Blomsten er som på billedet smukt rød. Efter min og mange andres mening et af de bedste nyfund i mange, mange år. Alle, der ser og rører ved den, skriver den på sin ønskeseddel. Den er ved at blive almindelig: Den er nem fra frø, og da den laver mange sideskud, som let kan brækkes/skæres af, så er den til at få. Der er altid en slange i Paradis. *Hildewinterias* moral er lidt så som så, og tak for det. Den er taknemmelig for pollen fra rigtig mange andre. Den kan krydses med *Cleistocactus*, *Akersia*, *Echinopsis* og sikkert også mange andre. Vi har et billede af en hybrid, hvor blomsten godt kunne få en til at tænke på *Echinopsis*. Prøv selv. Jeg har et par stykker, som er ganske nydelige og blomstervillige.

***Hildewinteria* hybrid Foto: Erik Hansen**

***Astrophytum asterias* Foto: Erik Hansen**

***Haworthia truncata variegata* Foto: Bjørn Andresen**

også besøger, forærede mig en *Haworthia truncata variegata*.

Hvor får man nu lige alle de planter, man gerne vil have? I gartnerier, ved byttemoeder/åbent hus arrangementer. Tag med på foreningens kaktustur i 2013!

Men kender du eBay? Erik Hansen købte dene rød blomstrende *Astrophytum asteris* gennem eBay. Udbyderne er både private og professionelle. Men som al nethandel er det en tillidssag. Et godt råd: køb aldrig noget udenfor EU! - det kan blive dyrt. Adressen er www.eBay.de eller [uk](http://www.eBay.uk). Den tyske er efter min mening den bedste. Da det som oftest er auktioner, kan man være heldig at få en plante til en god pris.

På årets kaktustur besøgte vi Paul Wellens i Holland. Fint sted. Prøv hans hjemmeside. Han har også auktioner over især variegata former. En *Agave pumila variegata* i en 5 cm potte blev solgt for over 100 euro!

Så er det bedre at få en variegata foræret. Cok Grootcholten, som vi

Peter Brandt Pedersen

Hverdagens små mirakler.....

På årsmødet i 1992 købte jeg af Bjarne Kjempff en *Pterocactus tuberosus*. Antageligt havde Bjarne selv sået den, det skal jeg ikke kunne sige. Planten stod i mit lille drivhus og trivedes udmærket - for udmærket, vil jeg antage: d. 08.08.1997 kom Jørgen Damgaard fra Botanisk Have nemlig på besøg, og han forså sig på planten og ville have den. Nu er det jo sin sag at nægte en overgartner en plante som han mener at have brug for, så han fik den - dog ikke gratis, det endte efter nogen forhandlinger med en byttehandel!

Og så drog Damgaard af med min plante. Hvad der siden er blevet af den, må stå hen i det uvisse.

Men denne plante vokser jo altså med en mere eller mindre underjordisk knold med

lange, tynde ranker og med meget løse led, der let brækker af. Så da Damgaard var gået, samlede jeg et par små ca. 1,5 cm lange og 2 mm tykke led sammen og stak dem ned sådan hist og pist i forskellige potter og krukker. Den ene stump havnede sammen med en *Notocactus muricatus* og der har den så stået lige til nu. Den blev omplantet sammen med den anden kaktus, og jeg tænkte ikke meget over den. Ja, den så da ud til at vokse, rankerne blev længere, men ellers så den ikke ud af ret meget. I 2006 stod den stadig tæt sammen med *Notocactus muricatus*, og begge

planterne havnede så i den sammenplantning, der kan ses på billedet. Og så var det om morgenen d. 05.06.2009, at jeg pludselig så en blomst!

Det var virkelig fuldstændigt uventet, at denne helt upåagtede "blinde passage" sådan fandt på at fremkomme med en så flot blomst. Blomsten er ca. 5 cm i diameter, og den sidder lige i spidsen af den stadig ikke mere end 4 - 5 mm tykke ranke.

Pterocactus tuberosus

Det var forbundet med visse vanskeligheder at få min gemal til at fotografere den, det var det med placeringen, lyset etc. Men det er da lykkedes så nogenlunde.

Efter blomstringen har ranken startet vækst med

fire skud, og endnu en knop, der sidder umiddelbart under den visne blomst.

Nu skal der holdes godt øje med de andre "stumper", der står rundt omkring.

Tekst: Hanna E. Hansen

Foto: Lars P. Ryder

Sclerocactus og andre vinterhårde kaktus

Udbredelse og dyrkningsmetoder

Dipl.-Ing. Ivana Richter, Postfach 110411, D-93017 Regensburg, richtersukk@t-online.de

I de tørre køligere områder i Nordamerika - især i bjerg- og halvørkener i det vestlige USA eller i øst, på stenede steder i det tørre overdrev - hører kun nogle få arter kaktus hjemme. De må kæmpe mod frost og sne om vinteren, og i det kontinentale ørkenklima er der også store temperaturforskelle mellem dag og nat. Nogle arter vokser kun her, f.eks. kuglekaktus, *Sclerocactus*, *Pediocactus*, *Navajoa*, *Toumeyia* og *Micropuntia*. Andre er her repræsenteret ved deres nordligste arter (*Echinocereus*, *Escobaria*, *Opuntia*, *Cylindropuntia*, *Corynopuntia*).

I Canada findes kun *Opuntia polyacantha*, *O. fragilis*, *O. humifusa* og *Escobaria vivipara*, dvs. langs grænsen til USA i provinserne British Columbia, Alberta og i Ontario kun delvist *opuntiaer*. De nordligste kuglekaktus i USA er *Pediocactus nigripinus* og *Escobaria vivipara* i den nordvestlige stat Washington. Den østligste frit-voksende kaktus i Canada og USA er *Opuntia humifusa*. Mest udbredt er forskellige former for *Opuntia fragilis* og *Opuntia polyacantha* samt deres naturlige hybrider. En "ren *fragilis*" findes kun i de nordligste egne eller i isolerede områder.

Den største mangfoldighed af arter og form når *Sclerocactus* og *Pediocactus* i området omkring Grand Canyon. Man kan møde dem på meget naturskønne steder som Monument Valley eller Petrified Forest i det nordligste Arizona, i nationalparkerne i Utah, især i Canyonlands, ved Four Corners, i de indianske reservater ved Little Colorado og San Juan River - her findes også miniature *Navajoa* og *Toumeyia*.

De vokser ikke i en ægte ørken, men nærmere i en stenet halvørken. Kaktus kan lide at vokse i selskab med småbladede vinterhårde buske som f.eks. bynke (*Artemisia tridentata*, typisk for Great Basin og Mojave ørkenen) eller som underskov i tynde, lette enebær- og fyrreskove (i Utah, Colorado og længere mod nord). I New Mexico, Texas, Oklahoma og andre stater i de østlige

Sclerocactus spinosior JB11 Wah Wah Mts, Utah -
ung plante podet på *Opuntia* cv. 1209. Foto: Elisabeth Richter

forbjerge af Rocky Mountains bliver halvørkenen til steppe-agtige, gølge græsarealer.

Den høje *Cylindropuntia imbricata* erstatter her andre træer, især i New Mexico. Man vil kun sjældent finde kaktus i ægte sandede ørkener - en undtagelse er den lille *Micropuntia*, der med sine tykke roer-

***Sclerocactus wetlandicus* ssp. *ilseae* Uintah Basin, Utah. Foto: Elisabeth Richter**

rødder har tilpasset sig det dybe sand i Nevada, eller de ekstreme former for *O. fragilis* fra Oregon, ligeledes med roerødder. Til den medfølgende vegetation hører mange "vilde blomster" - de enårige urter forvandler halvørkenen i regnfulde år til et blomsterparadis. Der findes også små løgplanter, f.eks. vokser der flere arter af *Calochortus* fra Arizona til Washington. Dog ser man for det meste kaktus vokse sammen med tyndt, lavt græs, f.eks. Grama græs i Navajo ørkenen og i New Mexico.

Til de opsigtsvækkende ledsageplanter hører *Agaver* (nogle *Agave* arter og *Yucca*) og de nordligste arter af *Nolina* (heraf er de mest vinterhårde den træagtige *Dasylirion wheeleri* og *Nolina microcarpa* fra Arizona og New Mexico). Bladene på *Dasylirion* har savformede, skarpe tænder, og hos *Nolina* er de faste blade græsformede med kun fine eller ingen tænder. De nordligste vinterhårde agavearter (også i Europa) er *Agave utahensis* fra det sydvestligste hjørne af staten Utah, dens ssp. *kaibabensis* fra plateauet til Grand Canyon, *Agave parryi* fra New Mexico og

deres var. *conesii* fra Arizona. De sidste vokser i tynde enebær- eller fyrreskove, om vinteren står de snedækket i månedsvis i naturen.

De nordligste *Yucca* (og dermed også den nordligste repræsentant for agavefamilien overhovedet) er *Yucca glauca* subsp. *albertana* fra Milk River i Alberta, Canada. *Yucca glauca*, *Y. barrimanniae* og *Y. baccata* er de hyppigste arter i det vestlige USA. Den bredbladede *Y. flaccida* og *Y. filamentosa* er velkendte haveplanter fra østkysten.

Dyrkning af *Sclerocactus*, *Navajoa*, *Toumeyia* og *Pediocactus* går godt hos os og er bestemt muligt hele året rundt udenfor - under en simpel afdekning mod for meget regn og podet på vinterhårde underlag (*Opuntia* eller *Echinocereus*). *Escobaria* og *Echinocereus* vokser på egen rod, men disse samt langtornede *Opuntia*er har også brug for beskyttelse mod regn. Kun *Opuntia* og *Yucca* fra det østlige og midtvestlige USA trives frit udplantet i stenhaven. Vinterhårde *Agaver* skal plantes i et uopvarmet drivhus i sandjord -

i krukker vil de ikke overleve ved hård frost. Frit udplantet kan de med deres lange rødder trække den resterende fugtighed til sig. Af samme grund skal man plante *Opuntia* i 15-20 cm krukker eller altankasser. De små urtepotter er ganske vist pladsbesparende, men ikke egnede på langt sigt.

***Sclerocactus spinosior* SB693 Millard Co., Utah. Foto: Elisabeth Richter**

Man har ofte spurgt mig, hvor længe de vinterhårde *Opuntiaer* holder som podeunderlag for *Sclerocactus* og andre følsomme arter. Jeg kan sige følgende gennem lang erfaring: Min ældste *Navajoa peeblesiana* v. *Menzelii* er 19 år gammel og 4 cm stor, podet på en *Opuntia phaeacantha*. Sammenlignet med *Echinocereus viridiflorus*, *E. chloranthus*, *E. baileyi* eller *E. triglochidiatus* er underlag af *O. phaeacantha* eller *O. humifusa* mere modstandsdygtig mod fugt og mod skimmel. Det er vigtigt at vække kaktus med *Opuntia*-underlag så tidligt som muligt fra vintersøvnen. På solrige dage om foråret kaster jeg skovle af sne under glasafdækningerne eller i det uopvarmede åbne drivhus. Som i naturen smelter sneen lidt efter lidt, men ikke hele mængden på een gang. Først når der forventes flere frostfrie dage, må man påbegynde vandingen. Hos mig i Oberpfalz (420 m over havets overflade) er det senest i slutningen af marts. *Pediocactus winkleri* og *P. despainii* skal dog efter 14 dage med knopper eller blomster på udstilling i Wiesbaden. Efter den ekstremt lange vinter med frost i 2010

- 2011, hvor der i marts var store snemængder og indtil -18°C om dagen, er det takket være et rettidig omslag i vejret lykkedes mig at bringe planterne i vækst inden for en uge. Dagslængden spiller helt sikkert en rolle; man må beskytte planterne mod den kraftige forårssol med megen ventilation, og de flade *Opuntia*-underlag skal helst stilles vinkelret på solen som et skjold. Det gælder også om sommeren for nye podninger, som efter vækstfase stilles ud under fugtigere forhold.

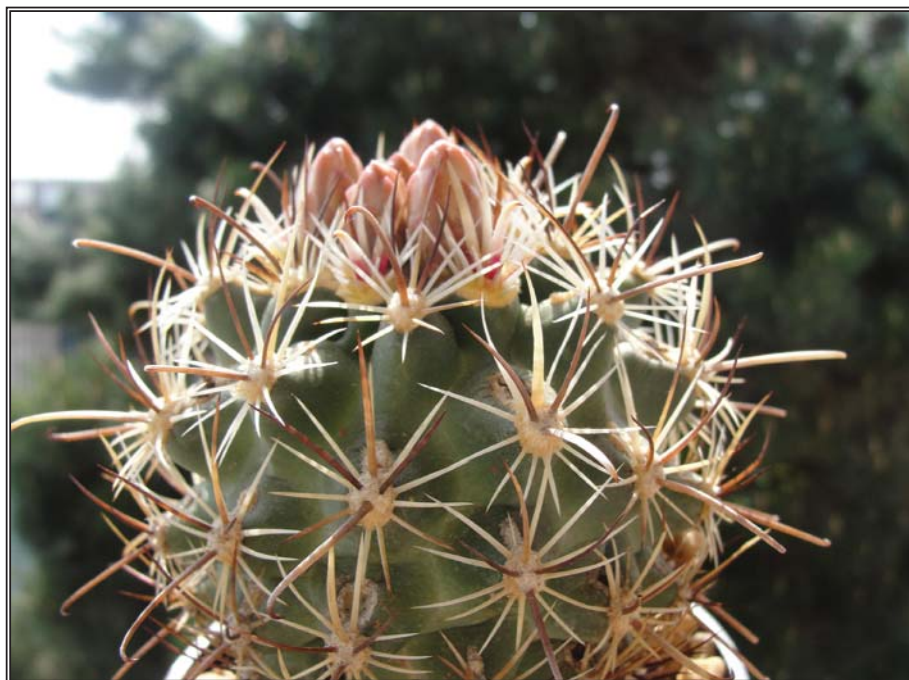
Direkte sol om sommeren er meget vigtig for dannelsen af torne ved bl.a. *Sclerocactus*. I drivhuset bliver de ikke nær så smukke som f.eks. på en sydlig balkon under et tagudhæng, der kun beskytter mod for meget regn. UV-strålingen kurerer også svampesygdomme, eller disse opstår ganske enkelt ikke. I drivhuse af polykarbonat kan tornene blive reduceret noget, hvis man sammenligner med de planter, der står udenfor, og i en fugtig sommer må man sprøjte mod svampesygdomme. Fra *Opuntiaer* skal man

fjerne alle usunde eller forældede led, ellers kan det meget hurtigt føre til dannelse af skimmel. Planterne må ikke skygge for hinanden, dvs. de små skal stilles foran og de høje bagved. Så må man med slange spraye de "super-følsomme" med regnvand fra regntønden. I Bayern rækker sprøjtningen ovenfra som forsvar mod "rødt spind", som ellers gerne breder sig under knastørre betingelser. De hårdføre kaktus, som står i fuld sol, er altid sundere end dem fra drivhuset. Smukke sten i kaktusbedet eller en væg bagved er under alle omstændigheder fordelagtigt som varmekilde.

Ved en ubeskyttet sydvæg er det bedre helt at fjerne regnbeskyttelsen fra april indtil slutningen af september, da for meget varme vil medføre, at *Opuntiaerne* bliver gule. Den sydlige placering er optimal, da solen ved øst- og vestsiden af huset kun skinner den halve tid, og der skal dyrkede kaktus incl. *Opuntiaer* helst have beskyttelse mod regn hele året.

Hvor meget skal man så selv vande dem? Den årlige nedbørsmængde f.eks. i Holbrook i det nordlige Arizona, tæt ved voksestedet for *Navajoa peeblesiana*, *Sclerocactus whipplei* eller *Opuntia polyacantha* var. *hystrixina* er ca. 200 mm, dvs. en tønde = 20 vandkander á 10 liter pr. kvadratmeter, hvor det i Holbrook mest kommer fra sneen om vinteren og den kraftige sommerregn fra juli. I hvert fald vil *Opuntiaer* ligesom andre planter gerne vokse og også have nok væde. Tørke i foråret forhindrer blomsterdannelsen, hvilket de amerikanske studier fra Arizona viser, som i Richter (2004): "Freeze-hardy Opuntia in USA" blev sammenlignet med egne erfaringer. Fordommen om, at "på *Opuntiaer* vokser alt som agurker" - dvs. som velvoksne uformelige kaktus -, den er ved frilandskultur aldrig sand ved nok sol, også hvis der kommer mere vand. Man finder hurtigt selv en ligevægt - udtørring nu og da skader ikke, så din ferie kan derfor også vare længere.

Hvis sideskud bryder frem fra *Opuntia* eller *Echinocereus* underlag, skal man hurtigst muligt

Sclerocactus wrightiae HK1336 Wayne Co., Utah. Foto: Elisabeth Richter

brække dem af, således at kraften fra underlaget alene tilgår den derpå podede *Sclerocactus*. Om efteråret og vinteren er det bedre at lade sideskuddet sidde, da en beskadigelse af den samlede plante i den kolde og fugtige årstid kan skade mere. Blomsterrester eller sterile frugter skal man

***Sclerocactus wrightiae*, Notom, Utah. Foto: Elisabeth Richter**

fjerne, før de bliver gamle og fugtige, da det især hos *Navajo* og *Sclereocactus* kan forekomme, at hele planten bliver fyldt med skimmel. Man kan også pode på *O. fragilis*, men dens egenskaber med små led, der danner mange aflægge-re, gør den ikke særlig attraktiv.

I den størrelseskategori finder man bedre underlag, som de næsten torn-

løse og noget cylindriske *O. rhodantha* eller *O. polyacantha* med opretstående led. *Cylindropuntia imbricata* har ikke kun meget besværlige harpunformede torne, i for små potter er de desuden ikke helt vinterhårde, særligt hvis man til podningen bruger nyvækst af sydligere former fra Texas eller Mexico. Bedst viste sig

***Pediocactus paradinei* SB502 Kaibab Plateau, Arizona.
Foto: Elisabeth Richter**

den robuste gul- eller rød-blomstrende (f.eks. sorten 1209) opretstående *O. phaeacantha*.

O. humifusa eller *O. phaeacantha* ssp. *camanchica* har den ulempe, at den lægger sig ned om vinteren. Den podede kaktus skal under alle omstændigheder holdes på afstand af sandjord, da sprøjt fra smuds og støv kan være skadelig.

***Opuntia polyacantha* var. *hystricina* "B",
Highway 95, Utah øst for Hanksville - blomsterdetalje. Foto: Elisabeth Richter**

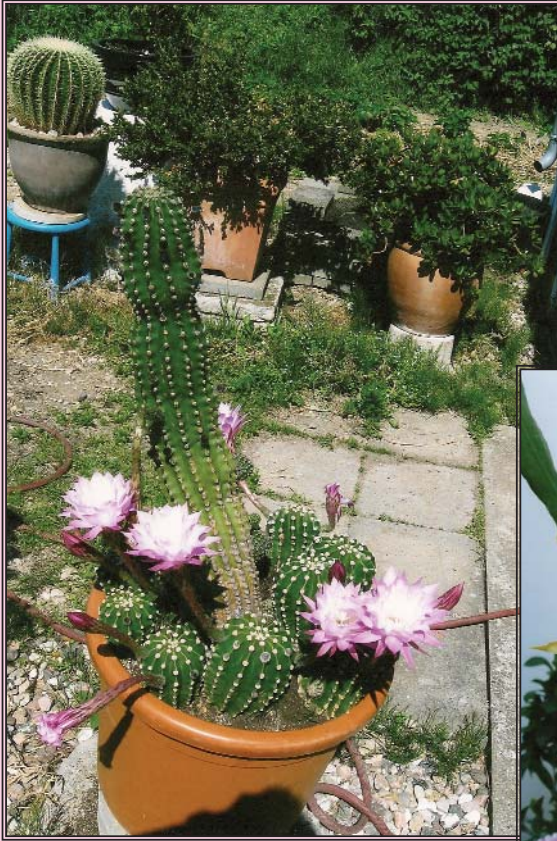
Der er også den ulempe ved podninger på for lave *Echinocereus*, som ganske vist godt imiterer naturlig vækst "som på egne rødder", men de er ikke meget mindre følsomme end "ædelriset". Man kan vande en *Echinocereus* til døde, næppe en *Opuntia*. I Hessen, i Schweiz eller Sydtyrol f.eks. ved Meran findes der forvildede populationer af *Opuntia* i det åbne landskab på klipper eller skråninger, som er et klart bevis på tilpasningsmulighederne for *Opuntia* i Centraleuropa. Ganske vist drejer det sig for det meste om *O. phaeacantha* og *O. humifusa* eller deres naturhybrider fra det midtvestlige USA, som vokser på overdrev i deres gamle hjemegn. *Opuntia* fra ørkenerne i Great Basin, Navajo eller Mojave ørkenen i det sydvestlige USA ville næppe trives ret længe her som fritvoksende. Der kræves imidlertid kun en lille indsats til at udbrede spektret af arter.

De vinterhårde kaktus må man prøve i sin egen "alternative" kultur, så man selv ser, hvor enkelt dette kan være. Da der ikke er nogen varmeudgift, vil man måske kunne lide dem endnu mere. Man får noget helt særligt, deres tilpasning til virkeligt ekstreme voksesteder, specielt i bjergørkener, er mere end beundringsværdige, og deres blomster hører til de største. Mange af deres naturlige voksesteder er truet af vejanlæg osv. eller sågar forsvundet, desto vigtigere er opformeringen af vore kulturplanter og indsamlingen af de enkelte former på voksestederne eller efter feltnr.

Ganske detaljeret oplysning til dato om placering, systematik og pleje af kaktus og *Yucca* i USA med mange fotos kan man f.eks. finde i Fritz Hochstätters bøger, der kan fås hos mig eller i mine egne publikationer om vinterhårde *Opuntia* og *Cholla*.

Oversættelse: Gurli Lorentsen

SKØNNE BLOMSTER

Gunnar Hansen har sendt disse dejlige billeder fra hans samling.

Han skriver: "Det har været en fornøjelse at se dem blomstre og de har en fantastisk duft, som desværre ikke kan gengives via bladet."

Om vinteren står de frostfrit inde i huset, men om sommeren kommer de udenfor, og jeg er ret sikker på, at denne behandling betyder, at de blomstrer så flittigt.

ER I NYKØBING SJ.

Her ses foto af bladkaktus *Phyllocactus*, elfenbensfarvet og blårød og *Echinopsis eyriesii*, hvid og *Echinopsis verdermanni*, lyserød.

Venlig hilsen
Gunnar Hansen
Nykøbing Sj.

M E D D E L E L S E R

• SAMLING SÆLGES •

Et af vore gamle medlemmer er afgået ved døden, Jens Jacob Andersen.

Derfor er hele hans store samling af såvel planter, som bøger til salg.

Gå ind på Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside under:

“NKS Forum” og derefter

“Medlemmernes hjørne”.

Der kan du se billeder af både planter og bøger, samt priser og hvem du skal henvende dig til.

For jer der ikke har computer:

Al henvendelse foregår til:

Annie Andersen

Jens Bindslevs vej 3

9990 Skagen.

Tlf. 30202845

Prisen for bøger er fra 25 kr og opefter.

Planterne sælges for 5 kr og op til ca. 150 kr.

Der er flest af dem til 5 kr/stk.

Mængderabat er muligt, så der er gode chancer for at få mange planter til få penge.

• ÅRSMØDE •

Du har vel husket at sætte kryds i kalederen

d. 25. AUGUST 2012.

I år skal vi mødes i Jylland, nærmere bestemt

HOBRO VANDREHJEM

Venlig hilsen

Jyllandskredsen

• Jeg søger... •

Jeg ønsker at købe planter, hvis de er indenfor rimelig pris.

Ønskelisten:

Melocactus

Discocactus

Euphorbia - kun de små arter, som

f.eks. *caput medusa*, *globosa* og *ornithopus*

Echinopsis hybrider

Stapelia

Huernia

Tavaresia

Faucaria

Caralluma

Glottiphyllum

Piarranthus

Venlig hilsen

Ulla Mortensen

Hillerødvej 5

7790 Thyholm

Tlf. 97871148

• Ny kode •

Du har nok opdaget, at der d. 31. januar 2012 kom en ny kode til vores hjemmeside.

Har du ikke modtaget den, kan det skyldes, at vi **ikke** har din mailadresse.

En anden mulighed er at kassereren endnu ikke har modtaget din kontingentindbetaling, men det er da ikke tilfældet - vel!!!!!!

Kontakt sekretæren - så sender vi straks den nye kode.

Michael Nielsen

Postfach 1107 D/71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de

47 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarcoupons
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engros-handel

HAR DU PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er du interesseret?
Få et gratis prøvenummer af vort
medlemsblad "Orkideer",
der udkommer 6 gange årligt.
Kontakt kassereren nedenfor

DANSK ORCHIDE KLUB

V/ Bente Nielsen, Sømadevej 6,
DK-6430 Nordborg. Tlf/Fax: 74 45 09 24
e-mail: bente_kaj@mail.dk
www.orkideer.dk

Wermland desertplants

Stort sortiment Epiphyllum - 500 olika
Lophophora - specialite - alla varianter
Gasteria - många olika
Ech.horizonthalonium-stora, fina - 15 cm
Copiapoa - stora, många arter
Stort sortiment av sällsynta kaktusar
till rimliga priser.

Se lista med många frösorter.

Wermland desertplants
Järnbruksg. 7

S - 662 50 Svanskog
Tel 0046 532 30473

E-mail: info@wermlanddesertplants.se

Hemsida: www.wermlanddesertplants.se

1992 - 2012, 20 år med RICHTER SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg,
Germany

Tel+Fax 0049 9409 869245

e-mail: richtersukk@t-online.de

Siden 1992 med forsendelse af mexicanske og vin-
terhårde kaktus, Agaver, Yucca, Sedum - planter fra
egne frø.

Gratis plante - og bogliste - ny udgave er udkommet.

Nye bøger:

Hochstätter(2007): The genera Pediocactus,

Navajoa, Toumeya 90,-

(2007) Astrophytum (germ./ital.) 15,-

(2006) Ariocarpus (ital.) 12,-

(2005) CHOLLA 12,-

(2005) The genus Sclerocactus 70,-

(2011) Richter, I: Die Gattung Agave

- obs, prisen er incl. forsendelse 40,-

Kaktusgartneriet

Kom og se vore mange forskellige kaktus og
sukkulenter. Kig forbi på adressen:
Vejlegårdsvej 99, Vallensbæk,
eller ring i forvejen på tlf: **20 94 49 46.**

E-mail: Falle@post1.dknet.dk.

Hjemmeside:

www.kaktusgartneriet.dk

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen
Langenæs Allé 26, 2.sal tv.
DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744

Pris: 10 kr pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:

1-2-3-4-5, 8-9, 11-12-13-14, 16

Notocactus magnifica
Foto: Christian Lorentsen

Indholdsfortegnelse for "KAKTUS og andre SUKKULENTER" nr. 1 /2012

<i>Cacti, Agaves and Yuccas of California and Nevada - Kristen Barfod</i>	side 3
En "levende" blomst - Bent Olesen.....	side 7
<i>Sempervivum tectorum</i> - Susan S. Sørensen.....	side 8
Homo semperludens XXVII - Peter Brandt Pedersen.....	side 10
Hverdagens små mirakler - Hanna E. Hansen.....	side 13
<i>Sclerocactus</i> og andre vinterhårde kaktus - Ivana Richter.....	side 14
Kønne blomster i Nykøbing Sj. - Gunnar Hansen.....	side 20
Meddelelser.....	side 22